

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Hlušíkem, Ph.D. ve věci

žalobce:

S. D.

státní příslušnost Senegalská republika
toho času v Zařízení pro zajištění cizinců Vyšní Lhoty
sídlem Vyšní Lhoty 234, 739 51 Vyšní Lhoty

zastoupen advokátem Mgr. Ladislavem Bártou
sídlem Purkyňova 6, 702 00 Ostrava

proti

žalovanému:

Ministerstvo vnitra ČR

sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 11. 2019, č. j. OAM-138/ZA-ZA11-P07-ZZC2-2019, ve věci zajištění v zařízení pro zajištění cizinců,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ČR ze dne 4. 11. 2019, č. j. OAM-138/ZA-ZA11-P07-ZZC2-2019, **se zrušuje**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Odměna ustanoveného zástupce žalobce Mgr. Ladislava Bárty, advokáta se sídlem v Ostravě, Purkyňova 787/6, **se určuje** ve výši 6 800 Kč a bude mu vyplacena z účtu Krajského soudu v Ostravě do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Žalobce se domáhal žalobou došlou soudu dne 11. 12. 2019 zrušení shora uvedeného rozhodnutí žalovaného, kterým byla podle § 46a odst. 5 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“) z důvodů podle § 46a odst. 1 písm. c) zákona o azylu prodloužena doba trvání zajištění žalobce v zařízení pro zajištění cizinců.
2. Žalobce zdůraznil, že byl zajištěn dle § 46a odst. 1 písm. c) zákona o azylu, podle kterého je možné žalobce zajistit, jestliže je důvodné se domnívat, že by mohl představovat nebezpečí pro bezpečnost státu nebo veřejný pořádek. Připomněl, že aplikovatelnost citovaného ustanovení spočívá zejména na interpretaci pojmu nebezpečí pro veřejný pořádek, přičemž žalovaný je povinen vycházet mimo jiné ze stávající judikatury k tomuto ustanovení. Žalobce poukázal na interpretaci pojmu „závažné narušení veřejného pořádku“ v judikatuře Nejvyššího správního soudu. Poukázal především na rozsudek rozšířeného senátu č. j. 5 Azs 13/2013-30, ze dne 17. 9. 2013, ve kterém Nejvyšší správní soud uvedl, že: *„Otázkou, zda je důvodné se domnívat, že zajištěný cizinec, který učinil prohlášení o mezinárodní ochraně v přijímacím středisku nebo v zařízení pro zajištění cizinců, by mohl představovat nebezpečí pro veřejný pořádek, je při rozhodování správního orgánu o povinnosti tohoto cizince setrvat v přijímacím středisku nebo v zařízení pro zajištění cizinců [§ 46a odst. 1 písm. c) a odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu] nutno posuzovat tak jako obdobný důvod pro vyhoštění cizince [§ 119 odst. 2 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky]. Takovým důvodem tedy může být jen jednání, které bude představovat skutečné, aktuální a dostatečně závažné obrožení některého ze základních zájmů společnosti. Bude-li pojem „nebezpečí pro veřejný pořádek“ podle § 46a odst. 1 písm. c) zákona o azylu vykládán uvedeným způsobem, lze danou právní úpravu považovat za souladnou s čl. 5 odst. 1 písm. f) Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (č. 209/1992 Sb.), s čl. 6 Listiny základních práv Evropské unie.“* Nebezpečné chování žalobce by přitom mělo být

individuálně podřaditelné konkrétnímu protiprávnímu jednání a mělo by se vyznačovat tím, že je aktuální, skutečné a dostatečně závažné. Až takto definované chování žalobce může ohrozit základní zájmy společnosti. Žalobce svým chováním popsaným v napadeném rozhodnutí, které spočívá fakticky v problematickém chování v zařízení pro zajištění cizinců nenaplnil žádnou skutkovou podstatu trestného činu a jeho chování v žádném případě nemůže ohrožovat bezpečnost státu nebo veřejný pořádek. V případě žalobce nebylo proti němu ani zahájeno trestní řízení. V napadeném rozhodnutí popsané jednání žalobce mohla přitom jako jednání znamenající ohrožení, narušení či jiný zásah do veřejného pořádku již Police ČR, ani v jednom případě se tak však nestalo.

3. Postup žalovaného, který nehodnotil jednání žalobce z hlediska toho, zda se jedná o skutečné, aktuální a dostatečně závažné ohrožení některého ze základních zájmů společnosti, je neakceptovatelný. Jednání žalobce může být považováno za nespolečenské, nepřijatelné a morálně neakceptovatelné, avšak nejedná se o jednání, které by mohlo nabýt závažnosti vyžadující aplikaci § 46a odst. 1 písm. c) zákona o azylu. Institut zajištění podle tohoto ustanovení nelze chápat jako institut výchovný nebo jako druh postihu řešící nesociální chování žadatele o azyl.
4. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby. Odkázal na napadené rozhodnutí a jednotlivá žalobci vytýkaná jednání. Námitky žalobce shledal jako nedůvodné.
5. Ze správního spisu krajský soud zjistil, že žalobce požádal dne 7. 2. 2019 o udělení mezinárodní ochrany na území ČR. Rozhodnutím žalovaného ze dne 2. 9. 2019 byl žalobce zajištěn dle § 46a odst. 1 písm. c) zákona o azylu, a to na podkladě jednání žalobce, který v pobytovém středisku SUZ MV ČR Kostelec nad Orlicí vyvolal fyzický a verbální konflikt s jiným žadatelem o azyl, a dále se nevhodně choval na veřejnosti. Doba zajištění byla stanovena do 4. 11. 2019. Proti tomuto rozhodnutí žalobce nijak nebrojil. Rozhodnutím žalovaného ze dne 2. 10. 2019 nebyla žalobci udělena mezinárodní ochrana. Z úřední činnosti je soudu známo, že proti tomuto rozhodnutí brojí žalobce žalobou u podepsaného soudu, přičemž řízení je vedené pod sp. zn. 61 Az 41/2019 a nebylo doposud skončeno.
6. Následně rozhodl žalovaný napadeným rozhodnutím ze dne 4. 11. 2019. Při svém rozhodování vyšel především z vyrozumění od Správy uprchlických zařízení MV ČR. Jednotlivá jednání popsaná v rozhodnutí měla spočívat v nevhodných zejména verbálních projevech žalobce vůči zaměstnancům SUZ či vůči ostatním cizincům zajištěným v uvedeném zařízení. V jednom případě, dne 22. 9. 2019, došlo k fyzické potyčce mezi žalobcem a jiným cizincem, ke kterému byla přivolána Policie ČR, avšak dle napadeného rozhodnutí, bez dalších opatření přijatých ze strany PČR. Žalovaný z uvedených jednání dovodil naplnění důvodů pro prodloužení zajištění v zařízení pro zajištění cizinců dle § 46a odst. 1 písm. c) zákona o azylu.
7. Krajský soud rozhodl ve věci bez nařízení jednání podle § 46a odst. 8 zákona o azylu, když navíc účastníci s tímto postupem souhlasili.
8. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
9. Podle § 46a odst. 1 písm. c) zákona o azylu platí, že *„Ministerstvo může v případě nutnosti rozhodnout o zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany v přijímacím středisku nebo v*

zařízení pro zajištění cizinců³), nelze-li účinně uplatnit zvláštní opatření, jestliže je důvodné se domnívat, že by mohl představovat nebezpečí pro bezpečnost státu nebo veřejný pořádek.“

10. Úvodem je třeba zdůraznit, že zajištění, ať již podle zákona o pobytu cizinců nebo podle zákona o azylu, představuje *krajní prostředek*, jehož následkem je omezení nebo (v závislosti na povaze, délce, důsledcích a způsobu zajištění) zbavení osobní svobody cizince. Jedná se o citelný zásah do základního práva jednotlivce na nedotknutelnost jeho osoby a na osobní svobodu (srov. čl. 7 odst. 1 a čl. 8 Listiny základních práv a svobod), který je přípustný jen za podmínek stanovených zákonem a souladných s ústavním pořádkem (blíže srov. např. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 11. 2011, č. j. 7 As 79/2010 - 150, publ. pod č. 2524/2012 Sb. NSS, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 7. 2010, č. j. 9 As 5/2010 - 74, publ. pod č. 2129/2010 Sb. NSS, či nálezný Ústavního soudu ze dne 12. 5. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 10/08).
11. Žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí konkretizoval několik jednání, která ve výsledku považoval za ohrožení veřejného pořádku. Nicméně krajský soud se s takovou kvalifikací v napadeném rozhodnutí uvedených jednání neztotožňuje a má za to, že v projednávané věci nebyly naplněny podmínky pro rozhodnutí o prodloužení zajištění žalobce z důvodů uvedených v § 46a odst. 1 písm. c) zákona o azylu.
12. Výkladem pojmu „narušení veřejného pořádku“ se pro potřeby zákona o pobytu cizinců zabýval Nejvyšší správní soud v usnesení rozšířeného senátu ze dne 26. 7. 2011, č. j. 3 As 4/2010 - 151, publikovaném pod č. 2420/2011 Sb. NSS. V tomto usnesení Nejvyšší správní soud zaujal stanovisko, že při výkladu pojmu „veřejný pořádek“, resp. „závažné narušení veřejného pořádku“ pro účely výkladu ustanovení cizineckého zákona, je třeba brát v úvahu nejen účel daného právního předpisu, ale také kontext samotného ustanovení. Závěry o tom, jaké konkrétní jednání je závažným narušením veřejného pořádku, učiněné ve vztahu k určitému ustanovení, pak nelze bez dalšího přebírat při výkladu ustanovení jiných, nýbrž je potřeba přihlížet ke specifickým okolnostem vzniku, původu a účelu ustanovení, stejně jako je třeba pak dané ustanovení přiměřeným způsobem vyložit rovněž ve vztahu k individuálním okolnostem jednotlivých případů. Narušením veřejného pořádku ve smyslu zákona o pobytu cizinců může být jen „takové jednání, které bude představovat skutečné, aktuální a dostatečně závažné ohrožení některého ze základních zájmů společnosti“. I v takovém případě je však podle rozšířeného senátu „nutno zohlednit individuální okolnosti života cizince a přihlídnout k jeho celkové životní situaci“. Na uvedený závěr navázal Nejvyšší správní soud v rozsudcích ze dne 16. 12. 2013, č. j. 5 Azs 17/2013 - 22, ze dne 5. 2. 2014, č. j. 1 Azs 21/2013 - 50 a ze dne 16. 4. 2015, č. j. 7 Azs 71/2015 - 31 (rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, na která je v tomto rozsudku odkazováno, jsou dostupné na www.nssoud.cz). V těchto rozsudcích Nejvyšší správní soud vyjádřil názor, že samotný nelegální pobyt cizince, byť ve spojení s nerespektováním rozhodnutí o správním vyhoštění, nepostačuje pro závěr, že cizinec představuje nebezpečí pro veřejný pořádek.
13. V rozsudku rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Azs 13/2013-30, ze dne 17. 9. 2013, dospěl uvedený soud k závěru, že: *„Otázkou, zda je důvodné se domnívat, že zajištěný cizinec, který učinil prohlášení o mezinárodní ochraně v přijímacím středisku nebo v zařízení pro zajištění cizinců, by mohl představovat nebezpečí pro veřejný pořádek, je při rozhodování správního orgánu o povinnosti tohoto cizince setrvat v přijímacím středisku nebo*

*v zařízení pro zajištění cizinců [§ 46a odst. 1 písm. c) a odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu] nutno posuzovat tak jako obdobný důvod pro vyhoštění cizince [§ 119 odst. 2 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky]. Takovým důvodem tedy může být jen jednání, které bude představovat **skutečné, aktuální a dostatečně závažné ohrožení** některého ze základních zájmů společnosti. Bude-li pojem „nebezpečí pro veřejný pořádek“ podle § 46a odst. 1 písm. c) zákona o azylu vykládán uvedeným způsobem, lze danou právní úpravu považovat za souladnou s čl. 5 odst. 1 písm. f) Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (č. 209/1992 Sb.), s čl. 6 Listiny základních práv Evropské unie.“*

14. Po promítnutí shora uvedených závěrů Nejvyššího správního soudu do poměrů projednávané věci dospěl krajský soud k závěru, že skutečnosti uvedené v napadeném rozhodnutí neobstojí jako důvody pro zajištění žalobce. Jednání žalobce totiž nelze podřadit pod skutečné a zejména dostatečně závažné ohrožení některého ze základních zájmů společnosti. Lze zcela přisvědčit žalobci, že v napadeném rozhodnutí popsaná jednání lze nanejvýš charakterizovat jako jednání nepřijatelná a nespolečenská, nicméně podle přesvědčení krajského soudu v žádném případě nenaplnějí požadovanou intenzitu dostatečné závažnosti. Krajský soud zastává názor, že nevhodné verbální jednání (útoky) žalobce na zaměstnance SUZ, případně ostatní cizince nelze kvalifikovat jako dostatečně závažné jednání, které by mohlo vést k závěru o ohrožení veřejného pořádku v takovém rozsahu, aby bylo nutné přistoupit k omezení osobní svobody žalobce. Je zapotřebí opětovně zdůraznit, že zajištění cizince je až krajním prostředkem omezení svobody cizince a lze jej aplikovat jen při naplnění zákonných podmínek. Žalovaný v napadeném rozhodnutí pouze konstatoval, že lze důvodně předpokládat, že v případě propuštění žalobce do standardního pobytového azylového střediska bude žalobce ve svém jednání pokračovat. Nezabýval se žádným způsobem blíže a podrobněji mírou závažnosti vytýkaného jednání a jeho skutečným vlivem na ohrožení veřejného pořádku. Nelze než souhlasit s žalobcem, že žalovaný zvolil zajištění jako určitý „výchovní“ prostředek ve vztahu k žalobci, což je ovšem zásadně nepřípustné. Nestandardní, asocíální či nemorální chování či jednání žalobce nemůže být samo o sobě důvodem vedoucím k naplnění podmínek § 46a odst. 1 písm. c) zákona o azylu.
15. Krajský soud tedy dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí je nezákonné pro nenaplnění důvodů pro zajištění cizince ve smyslu § 46a odst. 1 písm. c) zákona o azylu, a proto podle § 78 odst. 1 s. ř. s. napadené rozhodnutí zrušil. Krajský soud současně nevyslovil, že se žalovanému věc vrací k dalšímu řízení, vycházejí z právního názoru vysloveného v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 11. 2012, č. j. 9 As 111/2012 – 34, č. 2757/2013 Sb. NSS, v němž uvedený soud konstatoval, že „po zrušení rozhodnutí žalovaného o zajištění stěžovatele je nutno na toto rozhodnutí nahlížet, jako kdyby vůbec nebylo vydáno. Neexistuje tak řízení, v němž by mělo být pokračováno, protože podle § 124 odst. 2 zákona o pobytu cizinců je vydání rozhodnutí o zajištění cizince za účelem správního vyhoštění prvním úkonem v řízení. Je-li tedy tento úkon ve formě rozhodnutí zrušen, neznamená to současně, že se věc vrací žalovanému k dalšímu řízení, jak je ve správním soudnictví obvyklé (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). Naopak to z povahy věci, která je značně specifická a vyžaduje urychlené vyřízení, znamená ukončení řízení před správním orgánem, aniž by se tím jakkoli zasahovalo do jeho pravomoci, která byla vyčerpána vydáním původního rozhodnutí.“ Krajský soud ověřil, že uvedený právní názor je v rozhodovací praxi správních soudů nadále aplikován a neshledal důvod postupovat v této věci jinak.

16. Ačkoli byl žalobce procesně úspěšný, nevznikly jemu samotnému v souvislosti s tímto řízením žádné náklady; soud tak podle § 60 odst. 1 s. ř. s. rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
17. Jelikož byl žalobci ustanoven k ochraně jeho práv podle § 35 odst. 10 s. ř. s. zástupce z řad advokátů Mgr. Ladislav Bárta, jehož odměnu a hotové výdaje hradí stát, přiznal soud zástupci žalobce odměnu za zastupování podle vyhl. č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (dále jen „advokátní tarif“) ve výši 6 200 Kč, a to za dva úkony právní služby (první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení a doplnění žaloby) po 3 100 Kč podle § 9 odst. 4 písm. d) a § 7 bodu 5 advokátního tarifu. Dále krajský soud přiznal zástupci žalobce paušální náhradu hotových výdajů za uvedené dva úkony ve výši 600 Kč podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Odměna a náhrada hotových výdajů v celkové výši 6 800 Kč budou zástupci žalobce vyplaceny z rozpočtových prostředků krajského soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je **možno** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu.

Nesplní-li povinný, co mu ukládá vykonatelné soudní rozhodnutí, může se oprávněný domáhat výkonu rozhodnutí.

Ostrava 8. ledna 2020

JUDr. Petr Hlušík, Ph. D.
samosoudce